

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

Gebruik bron 12.

- 1p 26 De Winterhulp past bij een kenmerk van het nationaal-socialisme. Welk kenmerk wordt bedoeld?
- A aanpassingspolitiek
  - B censuur
  - C discriminatie
  - D gelijkschakeling

Gebruik bron 13.

- 1p 27 De vrouw moest naar de gevangenis voor deze uitspraak. Tegenwoordig is dat ondenkbaar omdat de straf in strijd is met een grondrecht uit de Nederlandse grondwet.
→ Welk grondrecht wordt bedoeld?

Gebruik bron 14.

- 1p 28 Stel: je moet onderzoeken of Duitsland in 1941 een rechtsstaat of een totalitaire staat was. Je komt deze bron tegen.
→ Geef aan of Duitsland in 1941 een **rechtsstaat** of een **totalitaire staat** was. Verklaar je antwoord met behulp van de bron.

Doe het zo:

Duitsland was in 1941 een ... (kies uit: rechtsstaat / totalitaire staat), want de politie ... (geef verklaring met behulp van de bron).

Gebruik bron 15.

- 1p 29 Iemand beweert dat dit krantenbericht eigenlijk geen nieuwsbericht is, maar propaganda.
→ Geef één argument voor deze bewering.

- 2p 30 Na een oproep via Radio Oranje begon op verzoek van de geallieerde legerleiding de Spoorwegstaking van 1944. De staking was redelijk succesvol, maar de bevolking in een groot deel van Nederland heeft ook geleden onder een onbedoeld gevolg van deze staking.
- Noem eerst het doel dat de geallieerde legerleiding met de Spoorwegstaking wilde bereiken.
  - Noem daarna een **onbedoeld** gevolg van de Spoorwegstaking voor de bevolking in een groot deel van Nederland.

Doe het zo:

Het doel van de geallieerde legerleiding was ....

Een onbedoeld gevolg was ...

Gebruik bron 16.

- 2p 31 Hieronder staan vijf nationaliteiten:

- 1 Duits
- 2 Indonesisch
- 3 Japans
- 4 Nederlands
- 5 Russisch

→ Noem de nationaliteit van de kampcommandant links én noem de nationaliteit van de vrouwen.

Doe het zo:

Bij de kampcommandant links hoort nationaliteit ... (vul nummer in).

Bij de vrouwen hoort nationaliteit ... (vul nummer in).

Gebruik bron 17.

- 2p 32 Tegenwoordig vinden sommige mensen dat de vrouw een collaborateur was, anderen vinden van niet.

→ Geef voor beide meningen één argument.

Doe het zo:

De vrouw was een collaborateur, omdat ... (geef een argument).

De vrouw was géén collaborateur, omdat ... (geef een argument).

Gebruik bron 18.

- 2p 33 Zet deze gebeurtenissen in de juiste volgorde, van vroeger naar later.

Doe het zo:

Eerst ..., dan ..., daarna ..., vervolgens ... en ten slotte ... (vul nummers in).

2p 34 Hieronder staan vijf films over de Tweede Wereldoorlog:

- 1 A Bridge Too Far: over de Slag om Arnhem
- 2 Battle of Britain: over de Slag om Engeland
- 3 Het Bombardement: over het bombardement op Rotterdam
- 4 The Longest Day: over de invasie in Normandië
- 5 Tora! Tora! Tora!: over de aanval op Pearl Harbor

Iemand wil deze films in de juiste volgorde bekijken, van vroeger naar later, op basis van de gebeurtenissen waarover de films gaan.

→ In welke volgorde moeten de films worden bekeken?

Doe het zo:

Eerst ..., dan ..., daarna ..., vervolgens ... en ten slotte ... (vul nummers in).

bron 12

Een poster (december 1940):

WINTERHULP **NEDERLAND**

De voorzitter roept het hele Nederlandse volk op om steun te verlenen aan de nieuwe stichting Winterhulp Nederland. De stichting, die in plaats van alle andere goede doelen komt, wil arme Nederlanders hulp en ondersteuning bieden.

Hierbij roepen wij ook landgenoten op om zich te melden als vrijwilliger. Het geld voor de Winterhulp wordt ingezameld door collectes aan de deur. Deze collecte komt in de plaats van alle andere collectes.

Winterhulp Nederland, voor het volk en door het volk!

bron 13

Een vrouw zegt tegen een medewerker van de Winterhulp (1941):

Ik geef pas geld aan de Winterhulp als onze koningin weer terug is. De opbrengst van de Winterhulp is voor de Duitsers en de NSB'ers. Dat zijn een stelletje rovers, net als Adolf Hitler.

bron 14

Een poster uit 1941:

Toelichting

Op de poster staat bovenaan: Dag van de Duitse politie 1941.

Onderaan staat: De politie, je vriend, je helper!

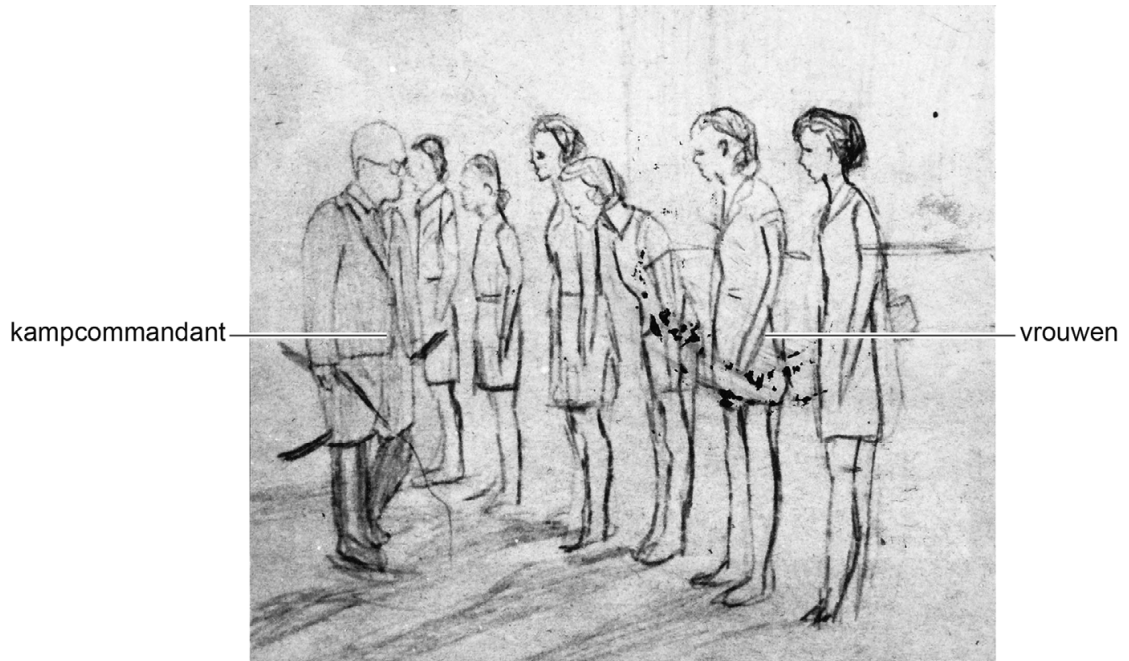
bron 15

Een krantenbericht (1943):

Onze Duitse regering in Berlijn maakt bekend dat de militaire crisis in het oosten van Europa is overwonnen. Dat is te danken aan het langdurige verzet van onze Duitse soldaten bij Stalingrad.

bron 16

Een tekening van een gevangenenkamp in Nederlands-Indië (1944):

bron 17

Een vrouw vertelt over haar ervaringen tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nederland:

Ik was goed op school, maar als er een schoolfeest was zat ik altijd alleen. En toen kwamen er overal jonge Duitse soldaten die 'mooi meisje' tegen me zeiden. Als ik ging dansen of in de schouwburg was, kreeg ik ineens aandacht. Eén van die Duitsers nodigde me uit voor een feestje bij hem thuis. Hij was kapitein en werkte in concentratiekamp Vught. We kregen verkering. Zijn chauffeur bracht me na elke afspraak 's avonds weer naar het station om naar huis te gaan.

bron 18

Hieronder staan in totaal vijf fragmenten uit dagboeken die geschreven zijn in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog:

fragment 1

Door de Duitsers wordt bedreigd dat stakers de doodstraf kunnen krijgen. Ik ben blij dat er spontaan gestaakt is! Wij Nederlanders hebben laten zien dat we opkomen voor onze Joodse landgenoten.

fragment 2

In de middag zijn de eerste Engelse troepen geland ten zuiden van de Rijn. Een heel leger kwam vanuit de lucht met parachutes naar beneden, een heel leger van bevrijders! Het geallieerde leger rukt vanuit België op naar Brabant.

fragment 3

Het is officieel bekend gemaakt: Duitsland heeft gecapituleerd. Ik ren naar mijn vriend. Onderweg zie ik mijn burens en ik schrik. Ineens valt me op dat iedereen zo mager is.

fragment 4

Er vliegen wel zes vliegtuigen over me heen. Ik fiets door het dorp en de bakker roept dat er oorlog is uitgebroken. Ik roep terug dat het oefeningen zijn. Later komen er nog meer vliegtuigen overvliegen. Dan begint de luchtafweer te schieten.

fragment 5

De oorlog is al een paar dagen bezig, maar nu is het voor ons echt geworden. Het luchtalarm gaat af en wij gaan de schuilkelder in. Uiteindelijk komen we de kelder uit en kijken om ons heen. Voor het luchtalarm af ging stond hier nog een stad, maar nu zien we alleen maar vuur.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.